

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет туризму

Кафедра готельно-ресторанної та курортної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародний туризм

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Міжнародний готельний бізнес»

Спеціальність J2 «Готельно-ресторанна справа та кейтеринг»

Галузь знань J «Транспорт та послуги»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 16.12.2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Міжнародний туризм
Викладач	к.геогр.н., доц. Мельник Надія Вікторівна
Контактний телефон викладача	+380992063551
Е-mail викладача	nadiia.melnyk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/7123
Консультації	Згідно з графіком консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Міжнародний туризм» спрямована на формування системного розуміння закономірностей розвитку міжнародних туристичних процесів у контексті глобальної економіки та світових відносин. Курс охоплює вивчення еволюції міжнародного туризму, його функцій, форм та ролі у формуванні глобальних інтеграційних процесів. Значний акцент зроблено на діяльності міжнародних туристичних і галузевих організацій, які визначають стандарти, регуляторні підходи та політику розвитку світового туристичного ринку.

Зміст дисципліни орієнтований на потреби майбутніх фахівців міжнародного готельного бізнесу й включає аналіз міжнародного туристичного права, статистичних індикаторів глобальних туристичних потоків, сучасних інструментів сегментації міжнародного попиту, функціонування транспортних систем у забезпеченні міжнародних подорожей, а також принципів сталого розвитку у сфері туризму та гостинності. Курс формує здатність до аналітичної та практичної оцінки тенденцій світового туризму, розуміння механізмів його впливу на розвиток підприємств індустрії гостинності та туристичних дестинацій.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу є формування у студентів цілісного уявлення про міжнародний туризм як складову глобальних соціально-економічних процесів та розвиток здатності до аналітичного розуміння тенденцій, принципів та механізмів його функціонування у світовому просторі.

Цілі курсу:

- Проаналізувати сутність, форми та функції міжнародного туризму як складової глобальної економіки та світових соціокультурних процесів.
- Освоїти систему міжнародних туристичних організацій, їхні типи, завдання та вплив на формування світової туристичної політики.
- Зрозуміти основні норми міжнародного туристичного права та ключові міжнародні документи, що регулюють туристичну сферу.
- Опанувати принципи збору, інтерпретації, аналізу статистичних показників міжнародного туризму.
- Дослідити структуру та сегментацію міжнародного туристичного ринку.
- Оцінити значення транспортних систем у забезпеченні міжнародних туристичних потоків.
- Ознайомитися з концепціями сталого розвитку та міжнародними екологічними ініціативами в туризмі та гостинності.
- Сформувати здатність розпізнавати сучасні тенденції, проблеми та виклики міжнародного туризму у глобальному контексті.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

СК 03. Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного та ресторанного бізнесу та відстежувати зміни.

Програмні результати навчання:

РН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;

РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства.

РН 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.

РН 19. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості

РН 21. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16 / 6
семінарські заняття / практичні	14/4
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	І 2 Готельно-ресторанна справа та кейтеринг	3 курс	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
<p>Тема 1. Міжнародний туризм як галузь світової економіки Міжнародний туризм, його сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Функції міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму в системі глобальних відносин. Туристичні формальності</p>	2		8
<p>Тема 2. Роль міжнародних туристичних організацій у формуванні світової туристичної політики Класифікація міжнародних туристичних організацій, їх типи і види. Регіональні туристські організації, їх цілі та завдання. Регіональні туристські організації галузевого характеру. Міжамериканська готельна асоціація; Арабський готельний союз; Комітет готельної і ресторанної індустрії Європейської спілки; Асоціація азійських авіакомпаній; Асоціація європейських авіакомпаній.</p>	2	2	9
<p>Тема 3. Міжнародне туристичне право Норми міжнародного туристичного права. Загальна резолюція Римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 р. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 р. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 р. Кодекс туриста та Хартія туризму. Гаазька декларація по туризму 1989 р. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів по туризму 1994 р.</p>	2		8
<p>Тема 4. Статистика міжнародного туризму Основні розділи статистики міжнародного туризму. Показники, що характеризують туристичні потоки. Шкала тривалості перебування туристів. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі. Країни активного та пасивного туризму. Поняття туристичного балансу. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.</p>	2	4	9
<p>Тема 5. Сегментація міжнародного туристичного попиту Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро) – посередники (туроператори, турагенти) – споживачі (туристи). Проблеми сегментування міжнародного</p>	2	2	8

ринку туристичних послуг за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи подорожуючих (класифікація ЮНВТО). Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.			
Тема 6. Транспортні системи та їх роль у міжнародному туризмі Авіація як основний чинник розвитку міжнародних потоків. Лоукост-моделі та їх вплив на готельний ринок. Круїзна індустрія: глобальні маршрути та специфіка сервісу. Міжнародні логістичні ланцюги у сфері гостинності.	2	4	9
Тема 7. Сталий розвиток і міжнародний туризм Концепції сталого туризму: ESG, Carbon Neutral Hotels, Green Key, LEED. Міжнародні екологічні ініціативи. Управління ресурсами в готелях міжнародного рівня. Етичний туризм, відповідальне споживання, інклюзивний сервіс. Вплив овертуризму та антикризові стратегії дестинацій.	2	2	9
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	16	14	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Накопичування балів під час вивчення дисципліни Практичні заняття (поточний контроль) – 40 б. Самостійна робота (ІНДЗ) – 20 б. Підсумковий тестовий контроль (КСР) – 40 б. Максимальна кількість балів – 100 б.
Вимоги до письмових робіт	Практичні заняття для студентів денної форми навчання передбачають різні форми завдань (розв'язання кейсів, робота з картою, виконання індивідуальних та групових проєктів, опрацювання нормативних документів із подальшим конспектуванням у зошит або електронний нотатник, робота зі словниками та джерелами літератури з опрацюванням різних дефініцій понять тощо). У такому випадку письмові елементи або частини практичних занять студенти можуть здійснювати за допомогою електронних засобів або вручну у зошит. Контроль самостійної роботи відбувається на основі підготовки індивідуального завдання на одну із запропонованих тем. Виконання цього завдання передбачає створення презентаційного проєкту або підготовку доповіді у вигляді машинописного тексту обсягом 2-3 сторінки формату А4, де викладені основні тези дослідження.
Практичні заняття	Оцінюються у стобальній шкалі. Додаткові бали виставляються під час практичних занять за оригінальні відповіді студентів, участь здобувачів у конференціях, наукових проєктів.
Умови допуску до	Здобувач може бути допущеним до підсумкового контролю за умови

підсумкового контролю	обов'язкового виконання індивідуального завдання (ІНДЗ) та задачі практичних робіт.
Підсумковий контроль	Підсумковою формою контролю являється залік, який можна отримати на основі загального рейтингу кількості балів за різні види робіт упродовж вивчення дисципліни.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Письмові роботи з навчальної дисципліни передбачені в розрізі практичних занять. Роботи можуть виконуватись з використанням засобів ІТ. Виконанні завдання, індивідуальні проекти надсилаються на корпоративну пошту викладача у термін не пізніше, ніж упродовж тижня після практичного заняття. Виконання індивідуального завдання для студентів заочної форми навчання здійснюється за тими ж правилами і відправляється на корпоративну пошту викладача не пізніше, ніж за 2 дні до підсумкового контролю.

Академічна доброчесність: Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність – прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічного плагіату», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності», «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Стефаника», які знаходяться у вільному доступі на сайті університету. У цих документах викладені принципи (відповідальність, справедливість, академічна свобода, взаємоповага, законність, об'єктивність тощо), якими керуються у своїй діяльності учасники освітнього процесу ПНУ імені Василя Стефаника, у тому числі й НПП кафедри готельно-ресторанної та курортної справи. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором, «Телефон довіри», більшість форм контролю проводиться за комп'ютерно-тестовими технологіями, тим самим забезпечуючи об'єктивність оцінювання.

Відвідування занять: Всі завдання виконуються і здаються у встановлений термін, за винятком поважної причини у студента. Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни.

Неформальна освіта: Можливе часткове перезарахування балів за відповідну тему у разі представлення студентом сертифікату неформальної освіти, тематика якого корелюється з навчальним контентом дисципліни (за попереднім узгодженням з викладачем).

8. Рекомендована література

Методична література

1. Дутчак О. Міжнародний туристичний бізнес: навчально-методичний посібник / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ: Пагорб. 2024. 50 с.
2. Жарков Г.М. Правове забезпечення міжнародного туризму: навчально-практичний посібник. Київ: Кондор, 2019.
3. Міжнародний туризм. Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Готельно-ресторанна справа» спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» денної форми навчання. Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв. 2023. 72 с.

Базова

1. Алієва-Барановська В.М., Дахно І.І. Міжнародний туризм. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 344 с.
2. Божидарнік Т.В., Божидарнік Н.В. Міжнародний туризм : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 312 с.
3. Головня О.М. Міжнародний туризм : навч. посіб. / О.М. Головня, Ю.В. Ставська. Вінниця: ТОВ «Друг». 2020. 316 с.

4. Дехтяр Н.А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні : монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 470 с.
5. Кузишин А.В. Міжнародний туристичний бізнес : навчальне видання. Тернопіль: Вектор, 2019. 196 с. Смирнов І.Г., Любіцева О.О. С50 Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі: навч. посіб. У 2-х книгах. Кн. 1. Міжнародний туристичний бізнес. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 288 с.
6. Мальська М. П., Гаталюк О. М. Туризм у містах : підручник. К. : ЦУЛ, 2018. 224 с.
7. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. / Н.М. Ганич., Н. В. Антонюк, М. П. Мальська. – Київ: Знання, 2019 р. – 661 с.
8. Рожі І.Г., Браславська О.В. Міжнародний туризм : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2020. 180 с.

Допоміжна

1. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 1995. № 31. с. 241-242.
2. Великочий В.С., Мельник А.В., Мельник Н.В. Позиціонування національного туристичного продукту Данії на міжнародному туристичному ринку в умовах світової пандемії. *Вісник Одеського національного університету*. Серія : Географічні та геологічні науки. 2022. Т. 27, Вип. 1(40). С. 85-99.
3. Мельник Н.В., Мельник А.В., Коцан Х.І. Інновації на ринку туристичних послуг як інструмент формування іміджу дестинації. *Науковий вісник Чернівецького університету* : Географія. Випуск 838, 2022. С. 20-27. DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2022.838.20>
4. Мельник А., Мельник Н., Габчак Н., Єрко І. Конкурентоспроможність Еквадору на світовому ринку туристичних послуг. *Economic strategies for the development of society: collective monograph* / Illiashenko K., Bezverkhnia Y., – etc. – International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2020. P. 72-78. Available at : DOI- 10.46299/ISG.2020.MONO.ECON.III
5. Мельник А.В., Чир Н.В. Туристична індустрія України: міжнародна конкурентоспроможність та національні пріоритети. *Концептуальні проблеми розвитку сучасної гуманітарної та прикладної науки: матеріали IV Всеукраїнського науково-практичного симпозиуму* (м. Івано-Франківськ, 15 травня 2020 року). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2020. С. 122-128.
6. Мельник Н.В., Мельник А.В. Розумні міста як інструмент інноваційних та сталих практик сучасного міжнародного туризму. Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації розвитку: збірник матеріалів Всеукр. наук.-прак. інт.-конф., 28-29 жовтня 2021 р. Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. С.102-104.
7. Чир Н.В. Міжнародний ринок туристичних послуг Польщі: реалії та перспективи розвитку. *Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі* : колективна монографія. Видання п'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2019. С. 277-295.
8. Чир Н.В., Мельник А.В. Аналіз в'їзних та виїзних туристичних потоків Іспанії. *Регіон – 2020: суспільно-географічні аспекти: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців* (м. Харків, –3 квітня 2020 р.) / Гол. ред. колегиї Л.М. Немець. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. С. 148-151
9. Ханас У.Я., Гнатюк А.С., Мельник Н.В., Мельник А.В. Асоціативна матриця круїзного туризму: тренди, виклики, перспективи. *Modern Conditions of Development of Science, Education and Production in the World – 2023*. Series of monographs Slovak publishing house NES Nová Dubnica s.r.o. Monograph 1. Publishing House NES Nová Dubnica s.r.o., 2023. 5-17.
10. Яворська В.В., Мельник Н.В., Мельник А.В., Ханас У.Я., Єрко І.В. Міжнародні стандарти сталого розвитку як основна парадигма сучасного круїзного туризму. *Вісник ОНУ*. Сер.: Географічні та геологічні науки. 2025. Т. 30, вип. 1(46). С. 234-247.

[https://doi.org/10.18524/2303-9914.2025.1\(46\).332407](https://doi.org/10.18524/2303-9914.2025.1(46).332407)

11. Melnyk A., Melnyk N., Korobeinykova Y., Pobigun O., Ierko I. (2022): Position of Spain in the global tourism market: its competitive capacity and priorities. *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, vol. 5, no. 4, pp.135–148. <http://dx.doi.org/10.16926/sit.2022.04.08>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Всесвітньої ради з туризму та подорожей (WTTC). URL: www.wttc.org
2. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO). URL: www.unwto.org
3. Сайт державного агентства з розвитку туризму. URL: www.tourism.gov.ua.
4. Туристична статистика України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/u2021-roci-v-ukrayini-naybilshe-vitrachali-groshey-turisti-z-oae>
5. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО (англ.) URL: <http://whc.unesco.org>

Викладач

**доцент кафедри готельно-
ресторанної та курортної справи
Мельник Н.В.**